

Vzděláním ke štěstí

Toto heslo se dá uchopit různě, a to i pokud pomineme zásadní otázku, co to vlastně je vzdělání a co si kdo pod ním představuje. Osobně vzdělání vnímám jako univerzální hodnotu, to však není dnes příliš obvyklé, proto zde budu považovat „vzdělávání“ za totéž co „výuku“ a „vzdělání“ za totéž co „dosažené“ (oficiálně uznané) vzdělání, ačkoli to podle mě často má málo společného.

Jak tedy tímto vzděláváním a vzděláním dojít štěstí?

Pokud si někdo štěstí nedokáže představit bez toho, že mu bude umožněno vykonávat profesi, již považuje za zajímavou a smysluplnou, pak bohužel bez *požadovaného* vzdělání zvláštní vyhlídky nemá. Vzdělání však lze dosáhnout jediné skrz mnohé zkoušky; člověku, jenž nikdy nebyl ze svých (sebevětších) znalostí testován, se dnes říká pouze „sečtělý“, nikoli „vzdělaný“. Testujeme lidi v průběhu, v závěru a dokonce ještě před samým zahájením(!) studia, a přesto ze škol neustále vycházejí (a dotyčné profese pak vykonávají) četní lidé hloupí a neschopní.

Co se týče pocitu štěstí z vzdělávání samého, to zřejmě není pro každého. Málkdo projevuje při získávání nových informací ve škole výrazné potěšení. Zdá se, že dnes většina lidí školy vnímá právě jako nutné zlo k tomu, aby mohli být prohlášeni takzvaně „kvalifikovanými“ k výkonu určité profese.

Proč nejsou lidé většinou šťastní ve školních lavicích, je na samostatný výzkum. Nejspíše ale většinou tuší, že informace, jež dostávají, je ve skutečnosti převážně nezajímají. Člověku cílevědomému a prakticky zaměřenému celkem pochopitelně nebude stačit k tomu, aby se něco učil, že se přece jedná o „součást všeobecného přehledu“ a jeho učitel to „považuje za zásadní“. Naopak je přirozené, že každý člověk má jiné specifické priority a zájmy a nemůže jej zajímat všechno. Takzvaní „šprti“ na všeobecně vzdělávacích školách se tak logicky musejí většinu volného času učit informace, které je *doopravdy* nezajímají. Pokud jim to přesto přináší uspokojení, jsou buď chorobně soutěživí, nebo nemají dost soudnosti a samostatnosti k tomu, aby si dokázali utříbit, co chtějí.

Už staří taoisté prosazovali myšlenku, že vzdělávání má být individuální cestou každého jednotlivce a v organizované podobě nepřináší mnoho dobrého. To má ostatně společné s náboženstvím. Člověk, jenž se dokáže vzdělávat sám a s upřímným zájmem, je jako věřící, jenž

Boha poznává samostatně pozorováním světa. Tomu může vzdělání opravdu přinést štěstí a jiný prospěch, než jen vysokoškolský diplom. Člověk bezmyšlenkovitě přijímající nechtěné informace ve škole není lepší než kostelní svíčková bába.